

Handleiding niveau D

Lesoverzicht

Onderwerp

Aanslagen Parijs

Centrale strategie

voorspellen (laatste keer in week 34: Vincent van Gogh)

Leerdoelen waaraan in deze les aandacht wordt besteed

Uit het referentiekader taal, domein lezen van zakelijke teksten:

- het (herkennen en) benoemen van de tekstsoort [3F]
- het in eigen woorden weergeven van de hoofdgedachte van de tekst [3F]
- het duiden van de bedoeling van tekstgedeeltes en/of specifieke formuleringen [2F]
- het leggen van relaties tussen tekstdelen (inleiding, kern, slot), tussen teksten en tussen tekstuele informatie en meer algemene kennis [2F]
- het herkennen van beeldspraak (letterlijk en figuurlijk taalgebruik) [2F]
- het aangeven van het doel van de schrijver en het trekken van conclusies over de intenties, opvattingen en gevoelens van de auteur, als ook de talige middelen die gebruikt zijn om dit doel te bereiken [3F]

Doelwoorden voor Nieuwsbegrip XL

Dit zijn de woorden uit de D-tekst waarmee deze week online woordenschatoefeningen gemaakt kunnen worden, plus de woorden van het aanpalende C-niveau

Niveau C	Niveau D
collectief nihil gepaard gaan met een publiek figuur averechts ondermijnen de pijler nuanceren mijden kampen met	het trauma onwillekeurig buitenproportioneel de retoriek kapitaliseren het antidotum generaliseren de vergelding de reflex het alibi

Materiaal

- Voor elke leerling de teksten van deze week: 'Wees niet angstig, maar relatieveer en nuanceer' (tekst 1) en 'Aboutaleb: 'IS met wortel en tak uitroeien' (tekst 2).
- Selecteer de opdrachten die u deze les gaat inzetten om uw lesdoel (aanbieden van de strategie) te bereiken.
- Per leerling of per samenwerkduo/groepje de bijbehorende opdrachten.
- Per leerling of per groepje het stappenplan met woordhulp op niveau D (te vinden op de website bij Download & print, tabblad Stappenplannen).

- Eventueel rolkaarten voor de leerlingen (bij Download & print, tabblad Overig).
- Een aantal kopieën van het antwoordenblad (achteraan deze handleiding).

Vooraf

- Denk van tevoren na over de indeling van de samenwerkduo's of groepjes.
- Werkt u voor het eerst met Nieuwsbegrip? Neem dan ook de Algemene handleiding door (Download & print, tabblad Handleidingen).

Aanwijzingen bij de opdrachten

Opdrachten

Werkwijze

OPDRACHT 1

Oriëntatie op de tekst; tekst lezen met toepassing van de strategie

Klassikaal en in duo's of groepjes

- 1) Vorm de samenwerkduo's of -groepjes en laat daarin de oriëntatie op de tekst uitvoeren, zoals aangegeven bij vraag 1 en 2 van het leerlingmateriaal. Of voer de oriëntatie klassikaal uit, aan de hand van de digibordtool Voorspellen.

Start met de theorie over voorspellend lezen en oriëntatie op de tekst. Volg daarna de aangegeven fasering:

- voorspellen op basis van *titel, plaatje, lead*
- voorspellen op basis van *titel, plaatje, lead en interviewvragen*.

Modellen

powered by

- 2) Model de toepassing van de uitleg eventueel voor de gehele groep.
- 3) Loop rond om te observeren of leerlingen de strategie toepassen en het schema invullen met hun verwachting over de inhoud van de teksten. Bied waar nodig ondersteuning.

OPDRACHT 2

Woordenschat

In duo's/groepjes

De leerlingen achterhalen de betekenissen van de woorden en noteren eventueel nog enkele woorden die zij daarnaast niet hebben begrepen, inclusief de betekenis van deze woorden.

Antwoorden: zie **antwoordenblad** voor de leerlingen.

OPDRACHT 3

'De diepte in'

In duo's/groepjes

De leerlingen beantwoorden ieder voor zich of in tweetallen de vragen naar aanleiding van de tekst.

Antwoorden: zie **antwoordenblad** voor de leerlingen.

OPDRACHT 4

Extra opdracht

In groepjes

In de extra opdracht verdeelt u de klas in tweetallen of u laat leerlingen zelf een duopartner zoeken.

In tweetallen voeren de leerlingen op straat een enquête uit met een vijftal vragen. De klas mag ook zelf een vragenset bedenken. Wel neemt elk tweetal dezelfde enquête af (vijfmaal) en levert de resultaten digitaal in. Laat leerlingen die er niet in zijn geslaagd om aan de opdracht te voldoen, de resultaten verwerken en in een rapport zetten (met conclusies).

Nabespreking/ lesafronding

Kom bij de afsluiting van de les terug op de strategietoepassing. Geef ook feedback op het lezen in de groepjes.

Bespreek verder alleen die vragen/opdrachtonderdelen waarvan u merkte dat veel leerlingen er moeite mee hadden, of die leuke/interessante discussies opleverden.

Kom terug op de tekstinhoud; tot welke nieuwe inzichten of ideeën hebben de teksten geleid?

Antwoorden

OPDRACHT 2

1. Betekenisomschrijvingen

Woord	Betekenis
onmiskenbaar (r. 7)	overduidelijk
doorgaans (r. 11, 52)	meestal, normaal gesproken
onwillekeurig (r. 12)	als vanzelf, zonder dat je het wilt
polariseren (r. 26)	dingen tegenover elkaar stellen, zwart-witdenken
ondermijnen (r. 27)	ondergraven, verzwakken
kapitaliseren (r. 35)	laten aangroeien, groter maken, ook wel: uitbuiten
generaliseren (r. 41)	uit een bijzonder geval een algemene regel afleiden, over één kam scheren
de vergelding (r. 64)	het terugdoen, wreken van iets wat je is aangedaan
de reflex (r. 71)	de onmiddellijke (en vaak niet doordachte) reactie
het alibi (r. 75)	het excuus

2. a. De andere woorden die De Jong gebruikt voor 'agressieve retoriek' zijn *krachttaal* en *angsttaal*.

De betekenis van retoriek is 'redenaarskunst'; in dit geval wordt de negatieve connotatie (het demagogische aspect) van retoriek benadrukt. Leerlingen kennen de term misschien van 'retorica' (of ars rhetorica) uit de Griekse oudheid.

Overigens wordt de term 'retoriek' vaak in ongunstige zin gebruikt, vaak in combinatie met 'hol' – de betekenis wordt dan wel omschreven als 'onbezield gebruik van overspannen taal met clichés en bombast'. Binnen de retoriek zijn 'retorische vragen' schijnvragen, vragen waarop geen antwoord wordt verwacht. Saillant is dat De Jong zich daar in het interview ook van bedient, en wel in regel 33.

b. De volgende 'publieke figuren' worden in de tekst genoemd: de Franse president Hollande en premier Rutte. Daarnaast kunnen worden genoemd: andere vooraanstaande politici, schrijvers, filmsterren, zangers, presentatoren enz.

c. De 'war on terror' werd ontketend door de Bushregering na de aanslagen van 11 september 2001 op onder meer de Twin Towers (9/11). Bush gebruikte de term voor het eerst op 20 september 2001; de intentie van de campagne was om samen met bondgenoten Al Qaida uit te roeien. In 2013 nam president Obama afscheid van de term en de bijbehorende strategie. Voortaan zou de strijd tegen het terrorisme bestaan uit aanhoudende reeksen doelgerichte acties, bedoeld om specifieke extremistische netwerken te ontmantelen.

d. 'Antidotum' betekent *tegengif*. De betekenis is uit het woord zelf te halen ('anti' en 'dotum'); dat het om een middel gaat waarmee je iets bestrijdt, is ook uit de context te halen. Uiteraard kunnen leerlingen (ook) een (internet)woordenboek hebben geraadpleegd.

- e. Duidelijk is dat Aboutaleb spraakmakende uitspraken deed, ferme taal sprak en hij moet zich ervan bewust zijn geweest zich hiermee internationaal in de kijker te spelen. Hij verwierf zich dus actief ('greep') een plaats op het wereldpodium.

OPDRACHT 3

1. Kaz de Jong is traumadeskundige (r. 6) en vanuit die professie behandelt hij patiënten met trauma's, verricht hij traumatherapie (r. 53). Hij is dus deskundige op het gebied van (ernstige) angsten en doet vanuit die deskundigheid uitspraken over het ontstaan van angsten, maar ook over de gevaar van angst zaaien en het zich laten leiden door angst.
2. Zinnen als 'En dat is precies wat terroristen willen' en 'Dat kan een terrorist je nog beter vertellen dan ik' duiden op empathisch vermogen, op de neiging van de geïnterviewde zich in te leven in 'de vijand' en op zoek te gaan naar diens drijfveren, hoe abject ook.
3. Het voornaamste waar De Jong tegen waarschuwt, is polariseren (r. 26-27). Aboutaleb waarschuwt voor het vervallen in wij-zij-denken (r. 79-80), wat ongeveer op hetzelfde neerkomt.
4. Aboutaleb wil zich distantiëren van het principe van de vergelding (actie-reactie), het straffen van de vijand omdat hij je kwaad heeft gedaan. Hij geeft eigenlijk aan dat hij de tegenstander niet wil straffen voor wat hij heeft gedaan; hij geeft aan dat het noodzakelijk is dat hij wordt vernietigd.
5. 'Sloebers' (vaak in combinatie met 'arme' gebruikt) zijn de behoeftigen van onze samenleving. Aboutaleb wil er waarschijnlijk mee aangeven dat het gaat om willozen (die dus gemanipuleerd worden); het woord 'sloeber' heeft ook een denigrerend element in zich.
6. Aboutaleb doelt met zijn opmerking over mensen die de grenzen van Nederland willen sluiten hoogstwaarschijnlijk op Geert Wilders.
7. Aboutaleb zal waarschijnlijk willen dat alle moslims hun stem laten horen, maar gebruikt de term 'gematigd' waarschijnlijk om ook naar de buitenwereld toe aan te geven dat er een aanzienlijke groep moslims is die gematigd is, en niets moeten hebben van radicalisering en extremisme.
8. De Jong haalt Bush' *war on terror* aan als voorbeeld van een mislukte en door excessen omgeven campagne tegen extremisme. Aboutaleb voert het hek tussen de VS en Mexico aan als voorbeeld van een mislukte poging het eigen land af te schermen van illegale immigratie.
9. Deze vraag is een meningsvraag en er is dus geen 'goed antwoord'. Opvallend is dat Aboutaleb eindigt met een zin waarmee hij zo ongeveer is begonnen. Daarnaast valt op dat hij zijn stelligheid relativeert met de opmerking dat het om een 'zoektocht' gaat naar een passend antwoord.
10. Ook deze vraag is een meningsvraag, alhoewel de mening beargumenteerd kan worden. Enerzijds neemt Aboutaleb een keiharde positie in ten opzichte van terreur en bezigt hij taal die De Jong mogelijk als retoriek zou kwalificeren. Anderzijds laat Aboutaleb zich ook genuanceerd uit en zijn er parallellen te vinden tussen de stellingname van hem en De Jong.